

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส มีลักษณะคล้ายคลึงกันทางด้านสภาพทางสังคม ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี มีประชากรประมาณร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม และนิยมใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน การดำรงชีวิตของประชากรส่วนใหญ่จะผูกพัน ผสมผสานกันระหว่างขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นกับหลักธรรมและข้อบังคับของศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ให้แตกต่างกันไปจากมาตรฐานส่วนใหญ่ของประเทศ (สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 2, 2534.2) และเนื่องจากความแตกต่างดังกล่าว ทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบกับปัญหามาโดยตลอด ตั้งแต่การศึกษาระดับประถมศึกษา กล่าวคือ อัตราการตกซ้ำชั้นสูง นักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับแล้วแต่ยังอ่านหนังสือไม่ออก ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนต่ำ (มาโนชญ์ บุญญานวัตร, 2525 : 53-54) จากการติดตามการประเมินผลคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2531 ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ทุกกลุ่มประสบการณ์และกลุ่มประสบการณ์ที่มีผลการประเมินในสมรรถภาพภาคความรู้ต่ำที่สุดทั้งประเทศคือ กลุ่มแรงงานและพื้นฐานอาชีพ โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ของแต่ละจังหวัดดังนี้ ยะลา เท่ากับ 45.8 ปัตตานี เท่ากับ 47.6 นราธิวาส เท่ากับ 43.3

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533 : 133)

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าทำไมกลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพจึงมีคุณภาพด้อยกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ มีปัญหาและ
สาเหตุมาจากอะไร

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์หนึ่ง
ที่หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดให้ผู้เรียน
ได้เรียนต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งมีเนื้อหา 2 ส่วน
คือ ส่วนที่เป็นงานบังคับมี 3 แขนงงาน คือ งานบ้าน งานเกษตร และ
งานช่างประดิษฐ์ และส่วนที่เป็นงานเลือก มีเนื้อหาให้เลือกเรียน
5 แขนงงาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ งานช่าง และ
งานอาชีพอื่น ๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ
6 ได้เลือกเรียนตามความสนใจ และความถนัด ทั้งนี้หลักสูตรได้กำหนด
วัตถุประสงค์ทั่วไปของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไว้ว่า เพื่อฝึกฝน
ผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานอันเป็นพื้นฐานที่จำเป็น
ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ (กรมวิชาการ, 2520 : 365)

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
ในโรงเรียนประถมศึกษา นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งจะก่อประโยชน์
ให้กับผู้เรียนได้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่จบการศึกษาระดับ
ภาคบังคับแล้วไม่มีโอกาสศึกษาต่อ ซึ่งจากสถิติพบว่าอัตราการศึกษาต่อ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2534 ของจังหวัดยะลา
จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส มีเพียงร้อยละ 40.90, 32.15
และ 30.79 ตามลำดับ (สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2,
2534:7) ซึ่งแสดงว่ามีจำนวนผู้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่ง
สาเหตุที่นักเรียนไม่ได้เรียนต่อมีหลายประการด้วยกัน คือ ผู้ปกครอง
มีฐานะยากจนและต้องการให้บุตรหลานช่วยทำงานบ้านและประกอบอาชีพ
ผู้ปกครองและนักเรียนไม่เห็นประโยชน์หรือคุณค่าของการศึกษา และ
ผู้ปกครองบางคนเห็นว่า การศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาไม่มีส่วน

พัฒนาสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ชัยพจน์ รั้งงาม, 2534 : 14) ผู้จบการศึกษาภาคบังคับและไม่ได้เรียนต่อเหล่านี้ จะเข้าสู่ตลาดแรงงานปีละประมาณ 6 แสนคน ซึ่งมีทั้งส่วนที่เดินทางมาหางานทำในเมือง และส่วนที่อยู่ในภูมิลำเนาเดิมช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นภาคเกษตรกรรม (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 7, 2534 : 29) เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีโอกาสศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาการที่จะต้องทำงานตั้งแต่อายุยังน้อยจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ งานที่พอจะทำได้ในขั้นแรกมักจะเป็นงานซึ่งใช้แรงงานและเป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือเป็นส่วนมาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532 : 1) และจากการรายงานสภาพการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับเหล่านี้ปรากฏว่า ยังขาดฝีมือและทักษะในการทำงาน เพราะการเตรียมทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2528 : 26) ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานสภาพปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาด้านอาชีพในระดับประถมศึกษา ของแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 6 (2530-2534) คือ การจัดการศึกษาด้านอาชีพในระดับประถมศึกษา ยังไม่สามารถสร้างเยาวชนให้ออกมาประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้ ทั้งนี้เนื่องจากการขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการ ครูไม่สามารถปรับเนื้อหาหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในระดับที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในท้องถิ่น รวมทั้งการขาดแคลนครูมือครูที่มีความชัดเจนที่สามารถนำไปปฏิบัติตามได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 25)

ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะได้เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีคำสั่งที่

วท.520/2523 ให้เพิ่มเวลาเรียนในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 อีกสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง หรือ 200 ชั่วโมงตลอดทั้งปี เพื่อให้โรงเรียนได้เลือกสอนภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน หรือวิชาอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2525 : 94)

ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ทั่วประเทศเลือกสอนวิชาอาชีพน้อยมาก คือ ประมาณร้อยละ 20 เท่านั้น (พรเพ็ญ ปทุมศิริ, 2531 : 29) ทั้งนี้ เพราะการสอนวิชาอาชีพอ่อนช้อย่างยากในเรื่องการจัดกิจกรรม ขาดอุปกรณ์ในการสอน ขาดครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะงาน (ธีระ รุญเจริญ, 2525:47) จากการศึกษางานวิจัยของ วิโรจน์ วัฒนานิมิตรกุล (2526 : บทคัดย่อ) ภิรมย์ ศรีเพชร (2527 : 24) เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2526:60) อรุณ เฉลิมธีรนนท์ (2528:จ) และเพ็ญลักษณ์ ไชยรังษี (2533 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ไม่ได้จบมาทางสายอาชีพ และไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานที่สอนจึง ไม่มีความถนัดในการสอนงานอาชีพ ซึ่ง อรุณ เฉลิมธีรนนท์ (2528 : 156) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ถ้าครูไม่มีความรู้ความชำนาญ พิเศษ และศรัทธาในงานที่สอน ผลเสียที่เกิดขึ้นคือ ทำให้เกิดความ เบื่อหน่ายทั้งครูและนักเรียนการสอนก็ไม่บรรลุผลตามจุดประสงค์ของ หลักสูตร ผลการเรียนของนักเรียนก็ไม่เป็นผลที่น่าพอใจ

ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในด้านการให้การศึกษา

เพราะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน หน้าที่ของครู คือ การอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีความพร้อมทั้งด้าน สติปัญญา สามารถแก้ไขปัญหาและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ได้อย่างเหมาะสม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การที่ครูจะประกอบภารกิจ อันสำคัญดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์ ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถภาพทั้งด้าน ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการสอนตามหลักสูตร

อย่างมีประสิทธิภาพ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2530:1)
 ในทำนองเดียวกัน ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2523:3-5) ได้กล่าวถึงลักษณะ
 ของครูที่ดีไว้ว่า ครูผู้สอนควรมีความรู้ ได้แก่ ความรู้ในเนื้อหาวิชา
 ที่สอน รู้ถึงเหตุผลที่มาของความรู้ มองเห็นความสำคัญและความสัมพันธ์
 ของความรู้นั้น ครูผู้สอนควรรู้จักผู้เรียน และควรมีความรู้ทางด้าน
 วิชาการ เช่น การเตรียมการสอน การประเมินผล เป็นต้น
 นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรมีความสามารถในการปฏิบัติได้ด้วย

การเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เน้นการปฏิบัติ
 ถึงร้อยละ 60-70 (ประยงค์ จินดาวงศ์, 2532:205) ทั้งนี้เพื่อฝึกหัด
 ให้ผู้เรียนเกิดทักษะ และมีความสามารถในการทำงานเป็นขั้นตอน
 ซึ่งการสอนจะประสบผลดังกล่าวได้ไม่ยากนัก หากครูผู้สอนมีความรู้
 ความสามารถในด้านเทคนิควิชาการ และการใช้สื่อต่าง ๆ ในการสอน
 เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนใจ แต่จากการศึกษางานวิจัยของบุคคล และ
 หน่วยงานต่าง ๆ พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่
 ต้องสอนทุกกลุ่มวิชาแต่ไม่มีความถนัดในการสอนทุกกลุ่มวิชาได้ดีเท่าที่ควร
 ครูจึงสอนในกลุ่มประสบการณ์ที่ตนมีความถนัด มากกว่า กลุ่มประสบการณ์
 ที่ครูมีความถนัดในการสอนมาก ได้แก่ กลุ่มทักษะ ส่วนกลุ่มประสบการณ์
 ที่ครูมีความถนัดในการสอนน้อย ได้แก่ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
 (ประยงค์ จินดาวงศ์, 2527:537) เมื่อครูขาดความถนัดในการสอน
 จึงทำให้กลุ่มประสบการณ์นี้ประสบผลสำเร็จน้อยที่สุด (พรเพ็ญ ปทุมศิริ,
 2531:30)

ในส่วนของการเรียนการสอนงานเลือกในกลุ่มการงาน
 และพื้นฐานอาชีพ ก็ยังไม่เป็นผลที่น่าพอใจ และไม่สอดคล้องกับ
 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเท่าที่ควร กล่าวคือในการสอนงานเลือกครู

ผู้สอนจะเป็นผู้เลือกให้นักเรียนเอง และการสอนมักสอนตามความถนัดของครู ทั้ง ๆ ที่เจตนารมณ์ของหลักสูตรต้องการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ เพื่อสำรวจความถนัด งานที่ครูส่วนใหญ่เลือกได้แก่ แขนงงานบ้าน แขนงงานการเกษตร แขนงงานประดิษฐ์ (อรุณ เฉลิมธีรพันธ์, 2528 : 46) ส่วนในแขนงงานช่าง และ แขนงงานอาชีพอื่นๆ โรงเรียนส่วนใหญ่จะไม่เปิดสอน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะขาดครูผู้สอนเฉพาะงาน และโรงเรียนไม่มุ่งงบประมาณในการซื้อวัสดุให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับที่ กรมวิชาการ (2528 : 19) ได้ประเมินผลการเรียนการสอนงานแขนงงานต่าง ๆ ว่าประสบผลสำเร็จต่างกัน แขนงงานที่ประสบผลน้อยที่สุด คือ งานช่าง และงานประดิษฐ์

สาเหตุที่ทำให้การเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า เพราะครูผู้สอนขาดความรู้ความสามารถเฉพาะงาน ไม่เข้าใจกระบวนการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ จึงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ขาดตำราสำหรับค้นคว้าอ้างอิง ไม่ได้รับการอบรมในวิชาที่สอน ขาดสื่อและอุปกรณ์การสอน อาคารสถานที่ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติมีไม่เพียงพอ และผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณสำหรับการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นล้วนเป็นปัญหาที่สำคัญด้วยกันทั้งสิ้น แต่ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า หากครูมีสมรรถภาพในการสอนดีก็จะสามารถแก้ปัญหาอื่นๆ ได้แม้ว่าอาจจะกระทำไม่ได้สมบูรณ์แบบก็อาจจะกระทำได้ในระดับหนึ่งซึ่งทำให้การเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะถ้าเปรียบเทียบกับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เช่น เครื่องอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ

ครูนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่มีศักยภาพมากที่สุด เพราะครูมีอยู่เป็นจำนวนมาก และสามารถพัฒนาให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ได้ ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ มีจำนวนจำกัดจึงยากต่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533:10)

การพัฒนาสมรรถภาพให้กับครูผู้สอน สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การอบรม สัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นต้น ซึ่ง ชารี มณีศรี (2521:109) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาครูผู้สอนว่า เนื่องจากความกระตือรือร้นของมนุษย์มีขีดจำกัด การปฏิบัติงานประจำทำให้คนขาดความฉับไว ขาดการริเริ่มในการทำงาน การเข้ารับการอบรมจะทำให้มีความตื่นตัวทางวิชาการ ทำให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ ซึ่งช่วยเสริมสร้างสมรรถภาพในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

การเสริมสมรรถภาพให้กับครูผู้สอนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เพราะวิทยาการต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หากครูไม่ได้รับการเสริมสมรรถภาพก็จะกลายเป็นครูที่ด้อยคุณภาพ ผลเสียก็จะตกอยู่ที่ตัวนักเรียน เพราะถ้าหากครูหย่อนความสามารถก็เป็นการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถได้ ซึ่ง ซีระ รุญเจริญ (2525 : 58) กล่าวว่า คุณภาพของนักเรียนจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นสำคัญ เพราะโรงเรียน คือ สถาบันที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้แก่เด็ก

สถาบันซึ่งมีบทบาทสำคัญที่สุด ในการให้ประสบการณ์ความรู้และทักษะเบื้องต้นแก่ผู้เรียน คือ โรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้ เพราะอาจจะเป็นสถาบันแห่งแรกและแห่งสุดท้ายสำหรับประชาชนส่วนหนึ่ง ซึ่งไม่มีโอกาสศึกษาต่อ

โรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย มีอยู่เป็นจำนวนมาก และสังกัดหลายหน่วยงานด้วยกัน คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สังกัดโรงเรียนสาธิตของวิทยาลัยครู หรือมหาวิทยาลัย แต่หน่วยงานที่มีโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในความ รับผิดชอบมากที่สุด คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สุนทร จันทรรตรี, 2530: 98-99) ซึ่งมีโรงเรียนกระจายอยู่ในทุกเขต พื้นที่ จึงทำให้มีความแตกต่างกันในด้านปัจจัยที่มาสสนับสนุนให้โรงเรียน มีคุณภาพจากการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2533:35) พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อคุณภาพของ โรงเรียนประถมศึกษา เช่น วุฒิ เพศ ประสบการณ์ ของครูและผู้บริหาร สภาพพื้นที่ของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน เป็นต้น

การศึกษาเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ทำให้ทราบว่าปัญหา ที่สำคัญของการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน ประถมศึกษา คือ ครูผู้สอนขาดความรู้ ความสามารถ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาว่า ครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน ประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในสังกัดเดียวกัน มีความคล้ายคลึงกันทางด้านสภาพ แวดล้อมแต่มีความแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียน จังหวัดที่ตั้งของ โรงเรียนและประสบการณ์ด้านการอบรมมีความต้องการการเสริม สมรรถภาพอยู่ในระดับใด เนื่องจากงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีอยู่น้อยมาก ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน ภาคใต้และได้ประสบกับปัญหาด้านการสอนงานเลือกมาด้วยตนเอง จึงมีความต้องการที่จะทำการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความต้องการการเสริมสมรรถภาพครูผู้สอนงานเลือกในโรงเรียน ประถมศึกษา ในภาพรวมว่าอยู่ในระดับใด เพื่อใช้เป็นแนวทาง สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาคุณภาพครู ได้นำไปพิจารณา จัดการเสริมสมรรถภาพให้ แก่ครูได้ตรงตามความต้องการ

วัตถุประสงค์

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

1.1 เพื่อศึกษาความต้องการการเสริมสมรรถภาพของครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2 เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพของครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการการเสริมสมรรถภาพของครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน 3 ด้านต่อไปนี้

- 2.1.1 ด้านความรู้ในหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
- 2.1.2 ด้านความรู้ในวิธีสอน
- 2.1.3 ด้านความรู้และทักษะตามเนื้อหา

ซึ่งมีขอบข่ายครอบคลุม 4 แขนงงาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพ
ของครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ทั้ง 3 ด้าน

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพของ
ครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และ
ประสบการณ์ด้านการอบรม

2.4 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพ
ของครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และ
ประสบการณ์ด้านการอบรม

สมมติฐาน

1. ครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน
ประถมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ใน
โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการการเสริมสมรรถภาพ
แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน
ประถมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ใน
โรงเรียนที่มีจังหวัดที่ตั้งต่างกัน มีความต้องการการเสริมสมรรถภาพ
แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน
ประถมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีประสบการณ์ด้าน
การอบรมต่างกัน มีความต้องการการเสริมสมรรถภาพแตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน
ประถมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ใน
โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการจัด
เสริมสมรรถภาพ แตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน
ประถมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ใน
โรงเรียนที่มีจังหวัดที่ตั้งต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการจัด
เสริมสมรรถภาพ แตกต่างกัน
6. ครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน
ประถมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีประสบการณ์ด้าน
การอบรมต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพ
แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

1. ทำให้ทราบความต้องการการเสริมสมรรถภาพของครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ทำให้ทราบว่าครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์ด้านการอบรม มีความต้องการการเสริมสมรรถภาพแตกต่างกันหรือไม่
3. ทำให้ทราบว่าครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และประสบการณ์ด้านการอบรม มีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพ แตกต่างกันหรือไม่
4. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกาเสริมสมรรถภาพครู ได้นำไปพิจารณาหาแนวทางเสริมสมรรถภาพให้แก่ครู ได้ตรงตามความต้องการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการการเสริมสมรรถภาพ และวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพของครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านความรู้ในหลักสูตรกลุ่ม
 การงานและพื้นฐานอาชีพ ด้านความรู้ในวิธีการสอน ด้านความรู้
 และทักษะตามเนื้อหา 4 แขนงงานคือ งานบ้าน งานเกษตร
 งานประดิษฐ์ และงานช่าง

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนงานเลือกกลุ่ม
 การงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6
 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 798 คน
 จากโรงเรียน 798 โรง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัด
 ชายแดนภาคใต้ จำนวน 267 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น
 (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ขนาดของโรงเรียน แปรค่าเป็น 2 ระดับ
 คือ โรงเรียนที่มีตั้งแต่ 12 ชั้นเรียนขึ้นไป และโรงเรียนที่มีน้อยกว่า
 12 ชั้นเรียน

3.1.2 จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน แปรค่าเป็น 3 ระดับ
 คือ โรงเรียนที่ตั้งในจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส

3.1.3 ประสบการณ์ด้านการอบรม แปรค่าเป็น 2 ระดับ
 คือ ผ่านการอบรม และไม่ผ่านการอบรม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความต้องการการเสริมสมรรถภาพของครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรู้ในหลักสูตร ด้านความรู้ในวิธีการสอน และด้านความรู้และทักษะตามเนื้อหา

4 แขนงงาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง

3.2.2 ความต้องการเกี่ยวกับวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพของครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน 3 ด้าน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ครูผู้สอนคนเดียวกันสอนงานเลือกหลายแขนงงาน ถือว่าแต่ละแขนงงานเป็นอิสระแก่กัน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการการเสริมสมรรถภาพ หมายถึง ความต้องการของครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้ ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องการจะได้รับการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอน และด้านความรู้และทักษะตามเนื้อหา 4 แขนงงาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในส่วนที่เป็นปัญหาและต้องการแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความรู้ในหลักสูตร หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย
ปรัชญา โครงสร้าง แนวปฏิบัติในการสอนงานเลือก วิธีการที่กำหนด
การสอนและการสร้างเครื่องมือประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ในวิธีการสอน หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการ
เลือกใช้วิธีการสอนงานเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหา สภาพของ
ผู้เรียนและท้องถิ่น

ความรู้และทักษะตามเนื้อหา หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับ
ขั้นตอนการปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างถูกต้อง และสามารถปฏิบัติ
งานเป็นแบบอย่างให้นักเรียนดูได้

วิธีการจัดเสริมสมรรถภาพ หมายถึง วิธีการที่จะเพิ่ม
ความรู้ และประสบการณ์ให้แก่ครูผู้สอน ได้แก่ วิธีการสัมมนา
อบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การเชิญวิทยากร
ภายนอกมาบรรยาย การสาธิต การอภิปราย การได้รับเอกสาร
เผยแพร่ความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการนิเทศก์จาก
ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการสอน
งานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ซึ่งเปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นขั้นสูงสุด

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดยะลา
จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส

งานเลือก หมายถึง งานเลือกในกลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพ ตามที่หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนด

ชั้นเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะพื้นฐานจากงานบังคับ มี 4 แขนงงาน คือ
งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ งานช่าง

แขนงงานบ้าน หมายถึง งานอาหารและโภชนาการ และ
งานเสื้อผ้า

แขนงงานเกษตร หมายถึง การทำสวนผัก การปลูกไม้ดอก
ไม้ประดับ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำ
การเลี้ยงสัตว์ปีก และ การเกษตรอื่นๆ

แขนงงานประดิษฐ์ หมายถึง งานประดิษฐ์ของชั่วคราว
งานประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น งานประดิษฐ์ไม้ไผ่
งานประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง

แขนงงานช่าง หมายถึง งานเขียนแบบ งานไฟฟ้า งานसान
และงานตัดผม

จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน หมายถึง จังหวัดที่โรงเรียน
ตั้งอยู่ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส

ประสบการณ์ด้านการอบรม หมายถึง ประสบการณ์ที่ครู
ผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ได้รับความรู้เพิ่มเติม
โดยการเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการสอนและความรู้
และทักษะตามเนื้อหา